

УНИВЕРСИТЕТ ЗА НАЦИОНАЛНО И СВЕТОВНО СТОПАНСТВО

РЕЦЕНЗИЯ

От: *проф. д.ик.н. Румен Василев Гечев, Университет за национално и световно стопанство, катедра „Икономикс“, професионално направление 3.8. Икономика, научна специалност „Политическа икономия“.*

Относно: конкурс за **доцент** по професионално направление 3.8. Икономика, научна специалност „Политическа икономия (микроикономика, макроикономика, икономическа политика и устойчиво развитие)“ в УНСС

1. Информация за конкурса

Конкурсът е обявен за нуждите на катедра „Икономикс“, Общо икономически факултет на УНСС, съгласно Решение на АС №5/01.06.2022г. Обнародван е в Държавен вестник, бр. 60 от 29.07.2022 г. Участвам в състава на научното жури по конкурса съгласно Заповед № 2401/28.09.2022г. на Зам. Ректора по НИД на УНСС.

2. Информация за кандидатите в конкурса

В конкурса участва един кандидат – главен асистент, д-р Щерьо Стефанов Ножаров, който е преподавател в катедра „Икономикс“ при Общо икономически факултет на УНСС от септември 2013 г., като заема последователно съответните длъжности – асистент и гл. асистент от декември 2015 г. Бил е докторант в същата катедра и е защитил докторска дисертация през 2012г.

От началото на 2021г. е Научен секретар на катедра “Икономикс” при УНСС и също така член на Общото събрание на УНСС. С Решение на ФС на ОИФ по т.10 от Протокол №2/9.02.2022г. за член на: Факултетна комисия за осигуряване и одобряване на програмите за обучение (ФКООПО) и Факултетна комисия за насърчаване и оценяване на научно-изследователската дейност (ФКНОНИД).

Освен продължителния преподавателски опит, гл. ас. д-р Ножаров има и продължителен опит в държавната администрация. В министерството на околната среда и водите е бил последователно от 2001г. до 2009г., експерт, началник-отдел и

директор на дирекция „Изменение на климата, инвестиционна политика и обществени поръчки“, от 2010г. е главен директор в Министерство на културата и в момента от 2021г. е икономически съветник в Българска стопанска камара. Член е на Съюза на учените в България и на Съюза на икономистите в България.

3. Изпълнение на изискванията за заемане на академичната длъжност

Предоставените карти за изпълнение на количествените и качествените изисквания показват, че кандидатът гл. ас. д-р Щерьо Стефанов Ножаров е преизпълнил изискванията за заемане на длъжността „доцент“. В нито една група показатели няма точки под минималния праг, както по отношение на изискуемите национални минимума, така и за допълнителните критерии съгласно Правилника на УНСС. Към картите са представени много на брой категорични доказателства за изпълнение по отношение на всеки от заложените в тях критерии.

Съвета по хабилитация в УНСС, е удостоверил, че кандидатът гл. ас. д-р Щерьо Стефанов Ножаров покрива количествените и качествените изисквания, приети от АС на УНСС, както и националните такива за заемане на академичната длъжност „доцент“, като е дал изрично положително становище (Протокол № 4 /11.05.2022 г.).

3.1. Изпълнение на количествените изисквания

Минималният праг за заемане на академичната длъжност “доцент” в УНСС съгласно „Количествените изисквания за заемане на академични длъжности“ е 720 т.

Кандидатът гл. ас. д-р Щерьо Ножаров е представил доказателства в приложената карта за покриване на 1735,9 т., което е повече от двойно спрямо изискуемия минимум. Считаю, че кандидата удовлетворява напълно тези изисквания както като цяло, така и по отделните точки.

3.2. Изпълнение на качествените изисквания

Кандидатът за академичната длъжност „доцент“ в УНСС, гл. ас. д-р Ножаров отговаря напълно и на качествените изисквания. В представената карта, той е представил доказателства които покриват изискванията на изискуемия минимум. Като се има предвид неговата активност в УНСС като научен секретар на катедра и в

практиката в която е заемал различни длъжности в държавната администрация това не се поставя под съмнение.

4. Оценка на учебно-преподавателската дейност

Според Удостоверение за трудов стаж (№ 1447/09.09.2022 г.) издаденото от дирекция „Човешки ресурси“ на УНСС, гл. ас. д-р Щерьо Стефанов Ножаров работи по трудов договор в УНСС, считано от 16.09.2013г., и към 09.09.2022 г. има трудов стаж в университета – 8 години, 11 месеца и 23 дена, от които 6 години, 6 месеца и 9 дни като главен асистент. Предвид това, той има достатъчен стаж както като асистент, така и като главен асистент.

През цялото това време кандидатът е бил член на катедра „Икономика“ и е имал висока аудиторна учебна натовареност. Според Служебна бележка № УДОК 2103/13.06.2022г. на дирекция „Учебна дейност“ на УНСС за периода 2013-2022г. има общо лекции в ОКС „Бакалавър“ – 1465 часа, общо лекции в ОКС „Магистър“ – 146 часа и общо упражнения в ОКС „Бакалавър“ – 1650 часа. Също така е изнесъл в същия период общо лекции в ОКС „Бакалавър“ на английски език - 71 часа. Това очертава голямо количество лекционни часове даващи възможност за натрупване на сериозен преподавателски опит.

Той е провеждал учебни занятия по дисциплините които са свързани пряко с конкурса: Икономическа политика, Икономическа политика за устойчиво развитие, Макроикономика, Микроикономика, Политическа икономия за устойчиво развитие. Трябва да се подчертае, че кандидатът има и редица научни публикации свързани с тези дисциплини, които очертават неговата компетентност.

Също така, той е провеждал занятия и по други дисциплини като: Основи на икономическата теория, Институционална икономика, Корпоративна социална отговорност, Конституционна икономическа теория, Право на ЕС за ОКС "Бакалавър" и за ОКС "Магистър". Това очертава неговите възможности за подпомагане на катедрата при необходимост и в други области когато това се налага.

Неговото учебно помагало е пряко свързано с конкретиката на конкурса. То е одобрено за преподаване по дисциплината: „Политическа икономия за устойчиво развитие“ в ОКС "Бакалавър" свързана с конкурса: Ножаров, Щ. „Корпоративна

социална отговорност: учебно-методическо помагало“, София: Издателски комплекс-УНСС, 2021г. [ISBN - 978-619-232-489-6].

Разработил е самостоятелно няколко учебни програми и е участвал в актуализирането на учебните планове.

Всичко това ми дава основание да заключа, че гл. ас. д-р Щерьо Стефанов Ножаров има учебно-преподавателска дейност, която напълно отговаря на спецификата на конкурса, той е преподавал съответните дисциплини, разработил е и публикувал учебно-методическо помагало по една от дисциплините пряко свързана с конкурса, също така е участвал в актуализирането и разработването на учебни планове и програми пряко свързани с конкурса.

5. Обща характеристика на представените научни трудове/публикации

5.1. Посочват се основните направления в изследователската дейност.

Гл. ас. д-р Щерьо Стефанов Ножаров публикува в нови и важни научни направления в областта на икономическата политика и устойчивото развитие, като: кръгова икономика, която е анализирана от гледна точка на икономическата политика, ниско въглеродна икономика, икономическите аспекти на популизма от гледна точка на устойчивото развитие, икономическа теория на правото като са изследвани възможностите за прилагане на иконометрични модели в търговското право, институционалната икономика на устойчивото развитие.

5.2. Обобщават се получените научни и/или научно-приложни резултати.

Получените научни и/или научно-приложни резултати на кандидата се измерват на първо място чрез цитиранията в международни наукометрични бази-данни. Той е формирал индекс на цитиране (Индекс на Хирш): h-index = 1 в SCOPUS. Също така има отразени цитати и в Web of Science. Отделно има три публикации които са индексирани в тези две бази данни.

Като научна продукция, кандидатът представя: 1 - самостоятелна монография, Публикувана глава от колективна монография – 2, Студии, публикувани в издания индексирани в Scopus - 1 (в съавторство), Студии публикувани в издания индексирани в други международни бази данни -1 (в съавторство), Статии, публикувани в издания

индексирани в Scopus - 1, Статии публикувани в издания индексирани в други международни бази данни -9 (от които 2 в съавторство), Доклади, публикувани в научни издания индексирани в Scopus - 1, Доклади, публикувани в колективни токове с научна редакция - 13 (от които 3 в съавторство).

Това е достатъчно високо количество на публикации, част от които са публикувани и цитирани в международни наукометрични бази-данни, което дава увереност за изследователските качества на кандидата.

5.3. *Дава се преценка на монографиите като самостоятелен обект на рецензиране.*

Кандидатът представя една самостоятелна монография (Ножаров, Щ., «Социални разходи на кръговата икономика в ЕС», София: Академично издателство на БАН "Проф. Марин Дринов", 2022 г., [ISBN 978-619-245-199-8]).

Разгледано и одобрено на две заседания на катедрения съвет на катедра „Икономика“ в УНСС с Решение по т. II от Протокол №6/14.12.2021г. и Решение по т.1 от Протокол №7/10.01.2022г. Рецензирано е преди това от четирима рецензенти, което отговаря на научните изисквания. Издадено и публикувано в академичното издателство на Българска академия на науките. Има номерация в COBISS.BG-ID 51301640.

Преценка на монографията: Монографията представлява сериозно научно изследване в област с изключително висока актуалност както за ЕС, така и за България.

6. Оценка на научните и научно-приложни приноси

A. Извеждането на алтернативна концепция относно проблемът с квантифицирането на социалните разходи [Публикации I-B3, II-Ж22]

Според “мейнстрийм” икономическата теория, социалните разходи (Social Cost) са равни на частните разходи (Private Costs) плюс външните разходи (External Costs) [Pigou, 1954; Kapp, 1953; Berger, 2017]. До сега приеманият универсален характер на тази концепция е оспорен. Направено е твърдение, че тя не може да се приложи за модела на кръговата икономика на Европейския съюз. А на практика

бъдещата глобална икономика ще се развива като дигитална, кръгова и ниско въглеродна и липсата на универсалност на до сега възприетото виждане за социалните разходи в което и да е от тези направления е ключово за ефективността на икономическата политика.

Кандидатът успешно се включва в тази дискусия, извеждайки и успешно защитавайки следните аргументи: Социалните разходи в контекста на кръговата икономика няма как да се изчислят като сбор на “Private Costs” + “External Costs”. Първо, при Collective Waste Recovery Systems не може да се говори за “Private Costs” в класическото разбиране на този термин. Целта на Collective Waste Recovery Systems не е да произведат продукт, който ще се търгува на частните пазари с цел висока печалба. Основната им цел е да намалят разходите при прилагане на принципа за “extended producer responsibility” (COM/2015/0595).

Второ, при Collective Waste Recovery Systems не може да се говори и за “External Costs”. Това е така, защото основната цел на Collective Waste Recovery Systems е да премахват “External Costs”, а не да ги създават. Д-р Ножаров доказва сквоята теза, че техните социални разходи няма как да се изчислят като сбор на “Private Costs” плюс “External Costs”. Те могат да се изчислят само като функция на транзакционните разходи. Тоест, социалните разходи на Collective Waste Recovery Systems ще бъдат функция на транзакционните им разходи. Те ще зависят от размера на тяхната институционална неефективност равна на тяхната издръжка. Загубата за обществото ще се измери в алтернативната цена на тази издръжка. В тази връзка гл.ас. Ножаров предлага собствен иконометричен модел за измерване на социалните разходи в контекста на кръговата икономика.

Б. Оценено е влиянието на популизма и сивата икономика при изграждане на ниско въглеродна икономика [Публикации I-Г8, II- Ж23(2)]

Разработена е дефиниция на „популизма“ в контекста на процеса по изграждане на ниско въглеродна икономика. Чрез регресионен модел е квантифицирана връзката между популизма, сивата икономика и възможностите за изграждане на ниско въглеродна икономика. Направен е опит да се оценят и

межкултурните различия като фактор на въздействие в този процес и влиянието им за постигане климатична неутралност на икономиката. Това би допринесло за подобряване на икономическата политика насочена към устойчиво развитие. Оценено е влиянието на популизма и сивата икономика при изграждане на ниско въглеродна икономика [Публикации I-Г8, II- Ж23(2)]

Разработена е дефиниция на „популизма“ в контекста на процеса по изграждане на ниско въглеродна икономика. Чрез регресионен модел е квантифицирана връзката между популизма, сивата икономика и възможностите за изграждане на ниско въглеродна икономика. Направен е опит да се оценят и межкултурните различия като фактор на въздействие в този процес и влиянието им за постигане климатична неутралност на икономиката. Това би допринесло за подобряване на икономическата политика насочена към устойчиво развитие.

В. Оценено е влиянието на популизма и сивата икономика при изграждане на ниско въглеродна икономика [Публикации I-Г8, II- Ж23(2)]

Разработена е дефиниция на „популизма“ в контекста на процеса по изграждане на ниско въглеродна икономика. Чрез регресионен модел е квантифицирана връзката между популизма, сивата икономика и възможностите за изграждане на ниско въглеродна икономика. Направен е опит да се оценят и межкултурните различия като фактор на въздействие в този процес и влиянието им за постигане климатична неутралност на икономиката. Това би допринесло за подобряване на икономическата политика насочена към устойчиво развитие.

Г. Анализирана е връзката между икономическия растеж и реформата в съдебната система като са приложени инструменти за анализ от институционалната икономика [Публикации I-Г7(12), I-Г7статии(9), II- Ж24(9)]

Измерена е динамиката на реформата в съдебната система и въздействието ѝ върху икономическия растеж. Дефинирано е понятието „реформа на съдебната система“ в икономически контекст, така че да се поддава на статистически анализ. Направени са сравнителни изследвания от тази гледна точка между България и други

съседни държави или държави-членки на ЕС. По този начин се допълва разбирането за конвергенция, което е от ключово значение за присъединяване на България към Евронзоната. Също така е направен фокусиран анализ върху търговските спорове с цел възможно прилагане на модела на микроикономическо секторно ниво и използването му в теорията на институционалната икономика.

Научно-приложни приноси

- **Предложен е модел за оптимизиране на бюджета на Столична община (приложим за големите български общини) чрез управление на елементи на политиката по устойчиво развитие [Публикации I-G10]**

Създаден е статистически модел, с който да могат да бъдат прогнозирани изменения в общото количество генерирани отпадъци на територията на Столична община във връзка с промени на туристическия поток. Това може да подпомогне бюджетирането на процеса на управление на отпадъците в Столична община. Също така е направена оценка на ефективността на управление на отпадъците в Столична община и са направени предложения за нейното подобряване. Все по-строгите разпоредби на ЕС, водят до по-големи разходи за управление на отпадъците (по-високи изисквания за управление на депата за отпадъци, по-високи цели за рециклиране, по-високи изисквания за изгаряне на отпадъци и т.н.). Ето защо, моделите за икономическо управление на общинските отпадъци могат да подобрят ефективността на управлението на общинските бюджети.

- **Приложена е концепцията за „неопределеност“ при анализ на българската национална политика по изменение на климата и влиянието ѝ върху икономическата политика [Публикации I- Г7 доклади (4)]**

Извеждат се разлики между икономическия контекст на понятието за „неопределеност“ и понятието за „риск“ с цел по-ефективно симулиране и прогнозиране на бъдещи ниско въглеродни сценарии. Анализира се българската национална политика по изменение на климата и се правят препоръки за нейното подобряване. Методологически изменението на климата се разглежда като пазарен провал. На база на изведеният методологически апарат в първата част на изследването е направен анализ на „Трети национален план за действие по изменение на климата за периода 2013-2020г.“ Установено е, че основните прогнози

в него са погрешни на база на драстични разминавания между прогнозите и фактическите данни по Евростат.

- Изведени са конкретни препоръки за подобряване на икономическата политика на България във връзка с концепцията за устойчиво развитие [Публикации I-Г7доклади (1-13)]

Разгледани са възможности за интегрирането на еко-фискалната и монетарната политика за устойчиво развитие в икономическата политика на България. Отчетени са трудностите в тази насока, като са направени препоръки за преодоляването им. Глобалните процеси на интеграция, миграция, изменение на климата, виртуални мрежови връзки, стойностна оценка на моралния капитал, развитието на новите дигитални технологии и др. показват необходимостта от нов поглед върху доминиращата теория на неокласическия икономикс. Появата на концепция разглеждаща ЕС като център и периферия (т.нар. Европа на две скорости) показва дефекти в икономическата политика на част от държавите-членки, вкл. и България. Направен е критичен анализ на Плана за възстановяване и устойчивост и са изведени препоръки.

7. Критични бележки и препоръки

Текущата остра енергийна и суровинна криза, породена от нарушените логистични връзки и санкциите на ЕС, заради войната в Украйна, поставиха в нови условия политиките на кръговата икономика и въобще на целият „зелен пакет“. В тази връзка, бих препоръчал д-р Ножаров да развие и задълбочи изследванията си в тази предизвикателна област. Реализацията на принципите на устойчивото развитие ще трябва да се осъществява в значително променена икономическа и геополитическа среда. Това от своя страна предполага и промени в краткосрочната и особено в дългосрочната икономическа политика, която би гарантирала успешното адаптиране на националната ни икономика към тези промени.

8. Заключение

Убедено предлагам на почитаемото научно жури гл. ас. д-р Щерьо Стефанов Ножаров да бъде избран за заемане на академичната длъжност **доцент** по професионално направление 3.8. Икономика, научна специалност „Политическа икономия (микроикономика, макроикономика, икономическа политика и устойчиво развитие)“ в УНСС.

27.10.2022 г.
гр. София

Подпис: .....
проф. д.ик.н. Румен В. Гечев

UNIVERSITY OF NATIONAL AND WORLD ECONOMY

EVALUATION REVIEW

of: *prof. Rumen Vasilev Gechev, DSc. (Econ.), University of National and World Economy, Department of „Economics“, professional field 3.8. Economics, Scientific specialty „Political economy “.*

About: competitive selection procedure for academic position **associate professor** in professional field 3.8. Economics, scientific specialty „Political economy (microeconomics, macroeconomics, economic policy and sustainable development) “ at UNWE

1. Information about the competition

The competitive selection procedure was announced for the needs of the Department of “Economics” at Faculty of Economics (UNWE), in accordance with №5/01.06.2022 of the Academic Council, published in the Official Journal of the Republic of Bulgaria vol. 60/9.07.2022. I take part in this procedure as a member of the Scientific Jury in accordance with Order № 2401/28.09.2022 of the vice-rector in research activities of UNWE.

2. Information about the applicants, admitted to the competition

There is one applicant who participates in the competition – Chief assistant professor Dr. Shteryo Stefanov Nozharov, who has been a full-time lecturer at the Department of “Economics”, UNWE since September 2013. He has consequently been an assistant professor and a chief assistant professor since December 2015. He was also a PhD student at the same department and defended his PhD thesis in 2012.

Since the beginning of 2021, he is a scientific secretary of department of Economics at UNWE and a member of the university’s General Assembly. Dr. Nozharov is a member of the Faculty Committee for both ensuring curricula and encouraging and evaluating the quality of the research activity.

In addition to the teaching experience, Dr. Nozharov has extensive experience in the state institutions. He has consequently been an expert, a head of department and a director of “Climate change, investment policy and public procurements” - Directorate at Ministry of

environment and waters for the period 2001-2009. In 2010 he was a general director at the Ministry of culture and since 2021 till present Dr. Nozharov is an economic advisor at the Bulgarian Industrial Association. He is also a member of both, the Union of Scientists in Bulgaria and the Union of Economists.

3. Fulfillment of the requirements for holding the academic position

The submitted forms for fulfillment of the quantitative and qualitative requirements show that Chief assistant professor Dr. Shteryo Stefanov Nozharov meets the requirements for holding the academic position “associate professor”. There are no points below the minimum threshold in the separate groups of the forms according to both the National Minimum Requirements and the Rules of UNWE. The forms are supported with a sufficient evidence for all criteria.

The Habilitation Council at UNWE has confirmed that the applicant Chief assistant professor Dr. Shteryo Nozharov meets the quantitative and the qualitative requirements, adopted by the Academic Council at UNWE, as well as by the National Minimum Requirements for holding the academic position “associate professor” and has given a positive evaluation review (Protocol № 4 /11.05.2022).

3.1. Fulfillment of the quantitative requirements

The minimum threshold for holding the academic position “associate professor” at UNWE is 720 points.

The applicant Dr. Shteryo Stefanov Nozharov has submitted sufficient evidence of accomplished 1735,9 points, which is more than two times higher than the minimum points required.

3.2. Fulfillment of the qualitative requirements

The applicant for holding the academic position “associate professor” at UNWE, Chief assistant professor Dr. Nozharov meets the quantitative requirements. In the completed form for qualitative requirements, he has submitted evidence, which covers the required minimum. It incorporates his activity as a scientific secretary of the Department of Economics and his working experience in the state administration.

4. Evaluation of the teaching activity of the applicant

According to the official document, presenting the working experience of the applicant (№ 1447/09.09.2022), issued by the Human resources directorate at UNWE, Chief assistant professor Dr. Shteryo Stefanov Nozharov is a full-time lecturer at UNWE since 16.09.2013 and till 09.09.2022 he has a working experience at the university of 8 years, 11 months and 23 days of which 6 years, 6 months and 9 days as a chief assistant professor. In this regard, he has enough teaching experience both as an assistant professor and as a chief assistant professor.

During this time, the applicant is a member of Department of Economics and has had huge amount of teaching hours load. According to the official document № UDOK 2103/13.06.2022, issued by the “Education activity” department at UNWE, Dr. Nozharov had a total of 1465 hours of lectures at a bachelor’s degree level and 146 hours of lectures at the master’s degree level or Total of 1650 hours seminary exercises in bachelor’s degree. He has also delivered a total of 71 hours of lectures in English language for the period 2013-2020. This confirms the serious working experience of the applicant, taking into account the huge number of lectures and seminar courses he has delivered.

He has taught courses in the following disciplines, directly related to the topic of the competitive selection procedure: Economic policy, Economic policy for sustainable development, Macroeconomics, Microeconomics, Political economy for sustainable development. It has to be taken into account that the applicant has several scientific publications in relation to these disciplines, which fact outlines his professional competence.

He has also given lectures and seminar courses in disciplines like: Principles of the economic theory, Institutional economics, Corporate social responsibility, Constitutional economic theory, Law of the EU in bachelors’ and master’s degree. This fact confirms Dr. Nozharov abilities to help the Department’ education activities when it is necessary.

The teaching aid material, published by Dr. Nozharov, are directly related to the topic of the competitive selection procedure. This study material can be used in the teaching process of students in the discipline “Political economy for sustainable development” in bachelor’s degree: Nozharov, Sht. „Corporate Social Responsibility: teaching aid material “, Sofia: Publishing House of UNWE, 2021 [ISBN - 978-619-232-489-6].

He has individually developed several curricula and has participated in the updating of study plans for the needs of the department of Economics.

All the above give me the reason to conclude that Chief assistant professor Dr. Shteryo Stefanov Nozharov has teaching activity, which fully meets the specifics of the competitive selection procedure as he has taught various disciplines, he has published individually a teaching aid materials and he has also participated in the updating and development of curricula and study plans, directly related to the topic of the competition.

5. General characteristics of the submitted scientific publications.

5.1. Main fields of the research activity.

Most of the publications of Chief assistant professor Dr. Shteryo Stefanov Nozharov are in new professional fields in the context of economic policy and sustainable development, such as: circular economy, low-carbon economy, economic aspects of populism from sustainable development viewpoint, economic theory of law, as the possibilities for applying econometric models in the commercial law are studied, institutional economics of sustainable development.

5.2. Summary of the scientific and applied scientific results achieved

The scientific and applied scientific results, achieved by the applicant are recognized by number of citations. He has h-index = 1 in SCOPUS database. The applicant has also citations in Web of Science database. He has three publications, indexed in these databases.

The scientific production of the applicant consists of: one monograph, chapter in a collective monograph – 2, Studies, published in Journals, indexed in Scopus database - 1 (co-authorship), Studies, published in Journals, indexed in other international databases -1 (co-authorship), Articles, published in Journals, indexed in Scopus database - 1, Articles, published in Journals, indexed in other international databases -9 (of which 2 in co-authorship), Conference papers, published in conference proceedings, indexed in Scopus database - 1, Conference papers, published in collective volumes with scientific editing - 13 (of which 3 in co-authorship). This is a sufficiently high quality of publications, some of which published and cited in reputable databases.

5.3. Evaluation of **the monograph** as an individual subject of review.

The applicant has submitted an individual monograph research (*Nozharov, Sht., «Social costs of circular economy of EU», Sofia: Academic publishing house of BAS "Prof. Marin Drinov", 2022, [ISBN 978-619-245-199-8]*).

This research is reviewed and approved during two Department of Economics meetings in accordance with Decision №6/14.12.2021 and Decision №7/10.01.2022. It has been evaluated by four reviewers, which fact meets the legitimacy requirements, adopted by UNWE. The monograph is published by the Publishing House of the Bulgarian Academy of Science, COBISS.BG ID - 51301640.

Evaluation of the monograph: The monograph represents serious scientific research in a field of extremely high relevance both for EU and Bulgaria.

6. Evaluation of the scientific and applied scientific contributions

A. Derivation of alternative conception of the problem, concerning the quantification of social costs [Publications I-B3, II-ZH22]

In accordance with the mainstream economic theory, social costs equal private costs plus external costs [Pigou, 1954; Kapp, 1953; Berger, 2017]. The hitherto accepted universal character of this conception has been discussed. It is made a statement that this conception could not be applied to the EU model of circular economy. In practice, the future global economy will develop as a digital, circular, and low-carbon economy and the lack of universality of the adopted view of social costs in any of these fields is very important for the effectiveness of the economic policy.

The applicant has successfully joined this discussion by deriving and contributing to the following arguments: Social costs in the circular economy context could not be calculated as a sum of “Private Costs” and “External Costs”. First, in Collective Waste Recovery Systems one cannot talk about “Private Costs” in the classical understanding of this concept. The purpose of Collective Waste Recovery Systems is not to produce a product, which will be traded on the private markets and bear high profit. Their main purpose is reduction of costs according to the “extended producer responsibility” principle (COM/2015/0595).

Second, in the Collective Waste Recovery Systems the “External Costs” are completely excluded. This is because main purpose of Collective Waste Recovery Systems is to remove “External Costs”, but not to create them. Dr. Nozharov proves his hypothesis that it is not appropriate to calculate the social costs as a sum of “Private Costs” and “External Costs”. They could be calculated only as a function of the transaction costs. Consequently, the social costs of Collective Waste Recovery Systems must be viewed as a function of their transaction costs. They will depend on the amount of their institutional ineffectiveness, which equals to their subsistence. The society loss is measured by the opportunity costs of this subsistence. In this regard, Dr. Nozharov proposes his own econometric model for measurement of the social costs in the circular economy context.

B. It is evaluated the impact of populism on shadowed economy in the process of introducing low-carbon economy [*Publications* I-G8, II- ZH23(2)]

It gives a definition of the concept for “populism” in the context of process of introducing low-carbon economy. It quantifies the relationship between populism, shadowed economy and the opportunities for introducing low-carbon economy through a regression model. The author has evaluated the intercultural differences as an impact factor and their influence on the process of reaching climate neutral economy. This could contribute to the improvement of the economic policy towards achieving sustainable development.

.B. It is analyzed the correlation between economic growth and reform of the judicial system, by using the tools of the institutional economics [*Publications* I-G7(12), I-G7 (9), II- ZH24(9)]

It is measured the dynamic of the reform of judicial system and its impact on the economic growth. The concept “reform of the judicial system” was defined in economic context so as it to be analyzed statistically. The author executed a comparative analysis in this field amongst Bulgaria and the other EU member-states. In this way, he contributed for the better understanding of the convergence concept, which is of key importance for the Bulgarian membership in the Eurozone. This publication incorporates also an analysis

of the trade disputes from the perspectives of the microeconomic sector analysis and its application in the context of institutional economy.

Applied scientific contributions

- **A model for optimization of the Sofia municipality budget (this model could also be applied in large Bulgarian municipalities) through the governance of the components of sustainable development policy [Publications I-G10]**

Development of a statistical model for forecasting of the fluctuations in the total volume of waste generated by Sofia municipality in correlation to the tourist flow. This model could support the budgeting of the waste management process of Sofia municipality. It makes possible the assessment of the waste management effectiveness at Sofia municipality, and they made propositions for its improvement. The more stringent EU regulations are the higher waste management costs emerge (higher requirements for landfill management, higher recycling targets, higher requirements for waste incineration etc.). For that reason, the models for economic management municipalities 'waste could contribute to the improvement of the efficient management of the municipalities' budgets.

- **A conception for „uncertainty“ was proposed as well as an analysis of the Bulgarian national policy for climate change and its impact on economic policy [Publication I- G7 conference papers (4)]**

The differences between the economic context of the concept “uncertainty” and the concept “risk” were used for the evaluation of the future low-carbon scenarios. The Bulgarian national policy for climate change were analyzed and propositions for its improvement are made. In methodological aspect, climate change is considered as a market failure. Based on the methodological approach in the first section of the study, the ”Third national action plan for climate change for the period 2013-2020” is analyzed in details. The conclusion is that the main priorities in this action plan are wrong, because of the drastic discrepancies between the forecasted and real data, published in Eurostat.

- They are derived propositions for improvement of the economic policy of Bulgaria in relation to the sustainable development concept [Publications I-G7conference papers (1-13)]

The possibilities for integrating the eco-fiscal and monetary policy for sustainable development in the economic policy of Bulgaria are an important element of the research. The Author comes to the conclusion that the processes of integration, migration, climate change, virtual network connections, value of moral capital, development of digital technologies etc. show the need of a new look over the dominating theory of neo-classical economy. The emergence of a concept, viewing EU as two parts: a center and periphery (the so-called Europe of two speeds) shows failures in the economic policy of some of the member-states, incl. Bulgaria. In this publication, the National Recovery and Resilience Plan and appropriate proposals for improvements are subject of thorough analysis.

7. Critical remarks and recommendations

The current acute energy and raw material crisis, caused by the disrupted supply chain connections and EU sanctions, because of the military conflict in Ukraine, set new conditions for the circular economy policies and for the Green Package as a whole. In this regard, I would recommend Dr. Nozharov to deepen his studies in this challenging field. The implementation of the sustainable development principles must be executed in a completely changed economic and geo-political environment. This, in turn implies also changes in the short-term and especially long-term economic policy, which needs to guarantee a successful adoption of the national policy of Bulgaria to these changes.

8. Conclusion

I confidently propose to the esteemed Scientific Jury to vote positively for the election of Chief assistant professor Dr. Shteryo Stefanov Nozharov for the academic position **associate professor** in professional field 3.8. Economics, scientific specialty „Political economy (microeconomics, macroeconomics, economic policy and sustainable development)“ at UNWE.

27.10.2022
Sofia

Signature: .....
Prof. Rumen V. Gechev, DSc. (Econ.)